

Bleek blauwtje

Polyommatus coridon

Het bleek blauwtje is een sinds 1959 verdwenen onregelmatige standvlinder, waarvan vooral zwervers in Zuid-Limburg en het Maasdal werden gezien. De waardplant is paardenhoefklaver, een plant die nauwelijks in Nederland voorkomt. De soort is hier voornamelijk waargenomen tussen begin juli en eind augustus.

Levenscyclus en gedrag

De waardplant van het bleek blauwtje is paardenhoefklaver *Hippocrepis comosa*. Paardenhoefklaver is in Nederland zeer zeldzaam en groeit op één plaats adventief in Zuid-Limburg. Elders, waaronder bij Lexmond (ZH), is de plant (bijna) verdwenen. De eitjes worden gelegd op de houtige delen van de waardplant in of nabij de strooisellaag, soms zelfs op strooisel of stenen in de buurt van de waardplant. Het aantal individuen op de vliegplaatsen - dat betreft dus vooral buitenlandse kalkgraslanden - kan bijzonder hoog zijn, ca 16 tot 1000 exemplaren per ha. De vlinders drinken nectar uit kruiden of vloeistoffen uit excrementen. (WEEDA ET AL. 1987, BINK 1992).

Vliegtijd en overwintering

Het bleek blauwtje vliegt in het buitenland in één generatie tussen eind juni en midden september. De piek van de vlinders die in Nederland zijn gevonden - dat zijn dus zwervers en onregelmatige standvlinders - ligt tussen 6 juli en 20 augustus. De uiterste data zijn 29 juni en 12 september. De soort overwintert in Noordwest-Europa als ei, in Zuid-Europa als rups, vaak in mierennesten.

Leefgebied

Het bleek blauwtje leeft in open kalkgraslanden waar de waardplant groeit. Doordat de waardplant nauwelijks in Nederland voorkomt, kan de soort zich hier niet voortplanten.

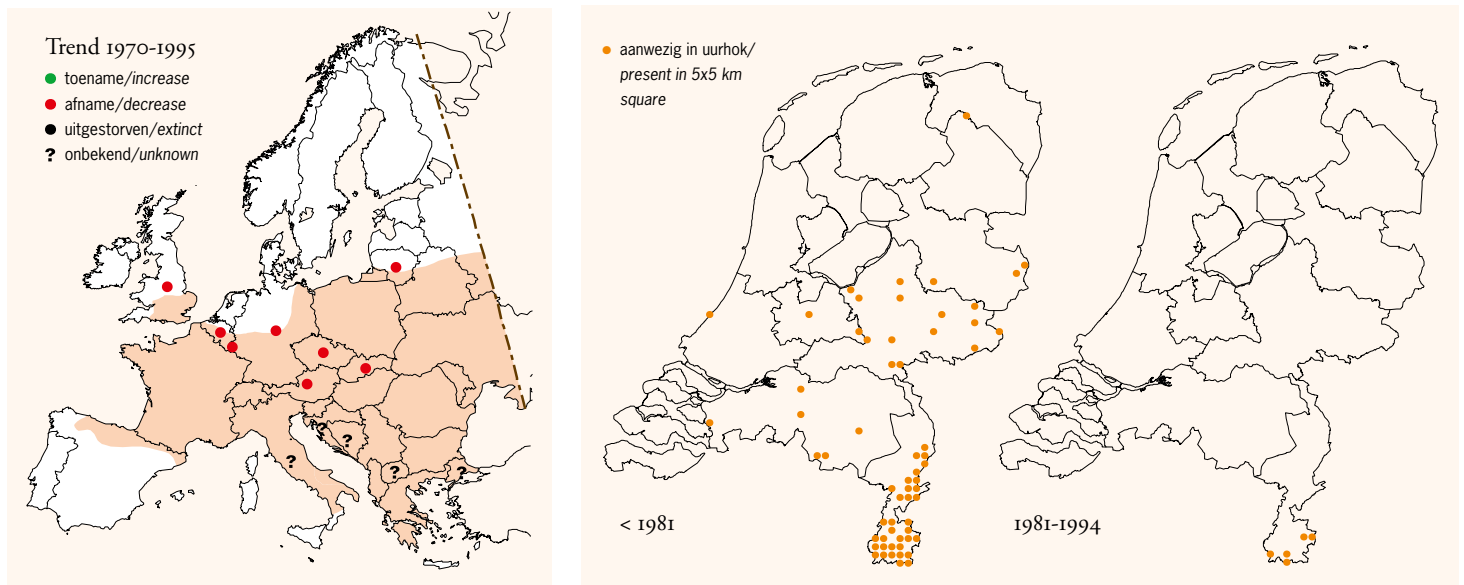

Mobiliteit, verspreiding en trend

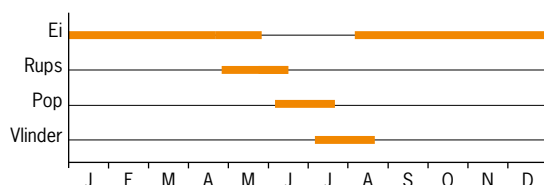
Het bleek blauwtje werd tot de trekvlinders gerekend. Overigens zijn het vooral de mannetjes die trekken; dieren die in Nederland zijn gezien, zijn dan ook overwegend mannetjes. (LEMPKE 1972).

Het bleek blauwtje komt in een groot deel van Midden- en Zuid-Europa voor. In Nederland vloog hij tot 1959 in grotere aantallen langs een spoorlijn ('het miljoenenlijntje') nabij Landgraaf (LI). Voor de aanleg van deze spoorlijn is kalkrijke grond uit Duitsland gebruikt waarop paardenhoefklaver groeide. Op deze plaats is de soort diverse jaren achtereenvolgens gezien, ook vrouwtjes die eitjes afzetten, en er is een rups gevonden. Voor de aanleg van een weg is deze grond weer afgegraven en daarmee is het bleek blauwtje uit Nederland als onregelmatige standvlinder verdwenen. (VAN DER PLOEG 2004).

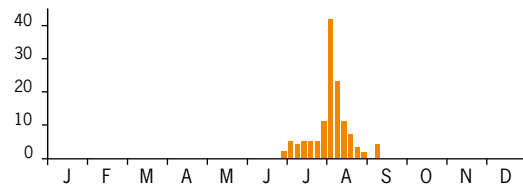
Daarnaast zijn veel zwervende vlinders gevonden. De eerste waarneming dateert uit augustus 1859 bij Nijkerk. Tot 1990 zijn er bijna driehonderd zwervers gezien en in het verleden rekende men de soort tot de trekvlinders. Goede jaren met

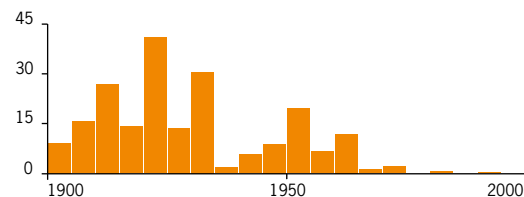
Stadia-diagram /
Life cycle diagram
(respectively egg, caterpillar,
pupa, imago)

Vliegtijd /Flight period

Trend 1900-2000

meer dan tien individuen waren 1906, 1921, 1925, 1951, 1952 en 1953. In enkele jaren zijn er zelfs meer dan twintig vlinders gezien; 1963 was een topjaar met vijftig meldingen. Al deze waarnemingen staan maar gedeeltelijk op de kaart; een deel van de gegevens van het trekvlinderonderzoek zijn helaas verloren gegaan. Zo staan er in het bestand dat voor deze verspreidingskaartjes is gebruikt, maar 10 waarnemingen uit 1963. De meeste waarnemingen komen uit het Maasdal en Zuid-Limburg. Sinds 1963 is de soort veel zeldzamer geworden en na 1990 zijn er slechts vijf waarnemingen, waarvan één uit Noord-Brabant (Breda 29 augustus 1996, niet op kaart) en vier uit Zuid-Limburg (Landgraaf 15 au-

gustus 1993, Sint-Pietersberg 27 juli, 30 juli en 31 juli 1994). De vlinders van de Sint-Pietersberg vlogen van zuid naar noord en er leek sprake van een gerichte trek. De dichtstbijzijnde vliegplaatsen liggen in de Eifel en Wallonië. (LEMPKE 1956, LEMPKE 1972, ADAMS & PRICK 1997, AKKERMANS ET AL. 2001).

Bescherming

Het bleek blauwtje gaat in Wallonië, Duitsland en Groot-Brittannië achteruit. In Wallonië is hij zeldzaam, in Duitsland staat hij op de Rode Lijst. (ASHER ET AL. 2001).

Omdat de paardenhoeftklaver nauwelijks in Nederland voorkomt hoeven er hier geen speciale beschermingsmaatregelen te worden genomen.

Toekomst

Het is niet te verwachten dat het bleek blauwtje zich binnenkort weer vestigt, omdat de waardplant ontbreekt. Dat hij ook als zwerver minder vaak wordt gezien komt mogelijk doordat hij in omliggende landen zeldzamer is geworden.

SUMMARY

Chalk-hill Blue *Polyommatus coridon*

Polyommatus coridon is an irregular resident and a vagrant. During the 1950s, there was a population for several years along a stretch of railway near Heerlen, in the province of Limburg. The seeds of its larval foodplant *Hippocrepis comosa*, which is virtually absent here, had been introduced by using soil from Germany for the construction of the embankment. Furthermore, over three hundred records exist for the species as a vagrant. However, the number of observations has dropped since the mid-sixties, and since 1990, only five individuals have been seen, the last one in 1995.